

VORMING

Programma 2016

SAMENLEVINGSOPBOUW

KADERVORMING

p3

DOELGROEP

p9

BELEID EN POLITIEK

p17

SAMENLEVING

p28

THEMA

p36

ORGANISATIE

p42

PRAKTISCHE INFO

p46

AANBOD OP MAAT

p47

PARTNERS IN VORMING

p48

Kadervorming

KADERVORMING

**Inleiding
Samenlevings-
opbouw**

p4

KADERVORMING

**Basisopleiding
Samenlevings-
opbouw**

p5

KADERVORMING

**Verdiepingsmodule
Samenlevings-
opbouw**

p6

KADERVORMING

**Masterclass
voor senior
opbouwwerkers**

p7

INTERVISIE

**Werken in de
grootstad**

p8

KADERVORMING

Inleiding Samenlevingsopbouw

Werk je sinds kort in de sector?

Dan is deze introductiedag zeker iets voor jou!

Je maakt kennis met de structuur van de sector, de kernopdrachten, de thema's waar de sector op in zet, de samenwerkingsverbanden en de interne communicatiekanalen.

Een collega vertelt over z'n dagelijkse praktijk en illustreert zo het specifieke van Samenlevingsopbouw. Je wisselt vragen en ervaringen uit met nieuwkomers uit de andere instituten. Al deze ingrediënten zorgen voor een boeiende start!

DEELNEMERS

Nieuwe werkers in de sector
Samenlevingsopbouw

DATUM (KEUZE MAKEN)

Keuze 1 – dinsdag 1 maart 2016
Keuze 2 – vrijdag 2 december 2016
van 9u30 tot 16u

LOCATIE

AROMA, Brussel

BEGELEIDER

Lies Beunens
└ Samenlevingsopbouw Vlaanderen

PRIJS

Sector Samenlevingsopbouw: €40

PRAKTISCHE INFO

KADERVORMING

Basisopleiding Samenlevingsopbouw

Nieuwe medewerkers in de sector volgen de basisopleiding van 10 dagen. Het Referentiekader Samenlevingsopbouw is de leidraad voor deze praktijkgerichte beroepsopleiding. Het beschrijft de kernopdrachten en de werkprincipes van Samenlevingsopbouw en die leer je toepassen.

Je maakt ook kennis met:

- Waardenkader Samenlevingsopbouw
- projectmatig werken
- participatief werken met de doelgroep
- werken met maatschappelijk kwetsbare groepen
- werken aan beleid

DEELNEMERS

Nieuwe werkers in de sector Samenlevingsopbouw

DATA

Donderdag

13, 27 oktober – 17 november –
1, 15 december 2016 – 19 januari –
2, 16 februari – 9, 23 maart 2017
telkens van 9u30 tot 16u30

LOCATIE

AROMA, Brussel

BEGELEIDERS

Lies Beunens en Rita L'Enfant
↳ Samenlevingsopbouw Vlaanderen

PRIJS

Sector Samenlevingsopbouw: €400

PRAKTISCHE INFO

KADERVORMING

Verdiepingsmodule Samenlevingsopbouw

De praktijkkaders die je in de basisopleiding leerde kennen, worden in deze module verder uitgediept aan de hand van concrete cases. Zo krijg je de gelegenheid om in je dagelijks werk met de kaders aan de slag te gaan.

De onderwerpen zijn:

- doelgericht en realistisch werken
- participatie
- samenwerken met partners en omgaan met het beleid

DEELNEMERS

Werkers in de sector Samenlevingsopbouw die de basisopleiding volgden

DATA

Vrijdag

7 oktober 2016 – 16 februari – 16 juni 2017
telkens van 9u30 tot 16u30

LOCATIE

AROMA, Brussel

BEGELEIDER

Rita L'Enfant

└ Samenlevingsopbouw Vlaanderen

PRIJS

Sector Samenlevingsopbouw: €120

PRAKTISCHE INFO

KADERVORMING

Masterclass voor senior opbouwwerkers

Heb jij reeds een 'behoorlijke staat van dienst' in de sector? Dan nodigt deze masterclass je uit om je rijke ervaring te delen. We gebruiken de praktijkkaders en werken verdiepend.

De onderwerpen zijn:

- planning met ruimte voor vernieuwing en innovatie
- politisering en participatie als belangrijke elementen in het versterken van mensen
- uitdagingen voor het proces van samenwerken
- systematische opbouw van beleidsbeïnvloeding

DEELNEMERS

Werkers in de sector Samenlevingsopbouw met minstens 15 jaren dienst

DATA

Vrijdag

22 januari – 11 maart 2016

telkens van 9u30 tot 16u30

LOCATIE

AROMA, Brussel

BEGELEIDER

Rita L'Enfant

└ Samenlevingsopbouw Vlaanderen

PRIJS

Sector Samenlevingsopbouw: €80

PRAKTISCHE INFO

INTERVISIE

Werken in de grootstad

De intervisie is een leermoment voor wie in een grootstad werkt aan achterstelling en uitsluiting. Via intervisie bekijken we praktijkvraagstukken. Samen met collega's analyseer je de vragen waar je op botst in jouw praktijk en zoeken we naar handvatten voor aanpak.

We verbinden praktijkvraagstukken met evoluties in de samenleving en de opdracht van Samenlevingsopbouw. Kennisdelen en mekaar inspireren staan centraal. De vele raakvlakken zijn een meerwaarde.

DEELNEMERS

Buurt- en opbouwwerkers in Antwerpen, Brussel en Gent

DATA

Vrijdag 19 februari –
dinsdag 17 mei – 8 november 2016
telkens van 9u30 tot 16u30

LOCATIE

Antwerpen, Brussel of Gent

BEGELEIDER

Rita L'Enfant
└ Samenlevingsopbouw Vlaanderen

PRIJS

Sector Samenlevingsopbouw: €120

PRAKTISCHE INFO

Doelgroep

**WERKERS
ILLUSTREREN**

Waar ligt mijn toekomst?

Mensen zonder wettig verblijf

p10

CURSUS

Omgaan met gedoe in de groep

p11

CURSUS

Help! Wat moet ik doen?

Mensen met een psychische problematiek

p12

CURSUS

Nieuwe vormen van solidariteit in diversiteit

p13

CURSUS

Mensen versterken, hoe doe je dat?

Praktijkkader agogische kernopdracht

p14

**WERKERS
ILLUSTREREN**

Door de bril van ervaringsdeskundigen

De agogische kernopdracht 'live'

p15

CURSUS

Twijfels en dilemma's

Ethisch handelen

p16

WERKERS ILLUSTREREN**Waar ligt mijn toekomst?**

Mensen zonder wettig verblijf

Waarom heeft Samenlevingsopbouw bijzondere aandacht voor mensen zonder wettig verblijf? Onze Brusselse collega's spreken uit ervaring en zijn dus goed geplaatst om ons dat uit te leggen.

Zij hebben het over de vele obstakels waar deze groep mensen op botst, zoals het administratieve kluwen. Maar ook over de toegang tot grondrechten en het scheppen van voorwaarden zodat mensen in staat zijn zichzelf vooruit te helpen.

Ze staan stil bij de aanpak van 'Toekomstoriëntering', die mensen informeert over hun mogelijkheden en hen ondersteunt om een weloverwogen keuze te maken.

DEELNEMERS

Sector Samenlevingsopbouw en anderen

DATUM

Dinsdag 26 januari 2016
van 9u30 tot 16u30

LOCATIE

AROMA, Brussel

BEGELEIDER

Ellen De Leener en Ronnie Tack
└ Samenlevingsopbouw Brussel

PRIJS

Sector Samenlevingsopbouw: €40
Anderen: €70

PRAKTISCHE INFO

CURSUS

Omgaan met gedoe in de groep

Constructief samenwerken in groep, samen tot een besluit komen, de gemaakte afspraken uitvoeren. Het loopt niet steeds van een leien dakje. Zoveel mensen, zoveel meningen en ideeën.

Hoe krijg je de groepsleden op één lijn? Hoe kan je hen motiveren en betrekken? Hoe ga je om met vooroordelen, conflicten, emoties, weerstand of onverschilligheid?

We gaan aan de slag met concrete cases en zoeken samen naar een mogelijke aanpak. Je krijgt ook theoretische input.

DEELNEMERS

Sector Samenlevingsopbouw en anderen. Deelnemers volgden eerder de basis cursus 'De kunst van het werken met groepen'.

DATA

Vrijdag

19, 26 februari – 4, 18 maart 2016

telkens van 9u30 tot 16u30

LOCATIE

AROMA, Brussel

BEGELEIDER

Linda Accou

└ In-tense

PRIJS

Sector Samenlevingsopbouw: €220

Anderen: €280

PRAKTISCHE INFO

CURSUS

Help! Wat moet ik doen?

Mensen met een psychische problematiek

De Geestelijke Gezondheidszorg in ons land wordt hervormd. De zorg voor mensen met psychische problemen verschuift van het (psychiatrisch) ziekenhuis naar de leefomgeving van de patiënt.

Ook als buurt- of opbouwwerker kom je in contact met mensen die psychische moeilijkheden hebben. Hoe ga je daar op een goede manier mee om? Hoe kan je van betekenis zijn voor deze mensen én ook zorg hebben voor je eigen grenzen?

Hulpverleners werkten samen met cliënten een zorgmodel uit waarmee ook praktijkwerkers van Samenlevingsopbouw aan de slag kunnen. Sylvia Hubar en Filip Abts stellen het model voor en geven inzicht in enkele ziektebeelden.

DEELNEMERS

Sector Samenlevingsopbouw en anderen

DATA

Vrijdag 29 april –
donderdag 9 juni 2016
telkens van 9u30 tot 16u30

LOCATIE

AROMA, Brussel

BEGELEIDERS

Filip Abts
└ Walden vzw
Sylvia Hubar
└ WGC Ridderbuurt Leuven
└ Sociale School Heverlee

PRIJS

Sector Samenlevingsopbouw: €110
Anderen: €14,0

PRAKTISCHE INFO

CURSUS

Nieuwe vormen van solidariteit in diversiteit

Ook jij krijgt te maken met toenemende culturele diversiteit. Is dit een uitdaging om te zoeken hoe je nieuwe vormen van solidariteit tussen diverse groepen mensen kan stimuleren en mogelijk maken? Dan is dat alvast een goede reden om je voor deze cursus in te schrijven.

De interdisciplinaire onderzoeksgroep DieGem (Diversiteit en Gemeenschapsvorming) onderzocht de voorbije jaren nieuwe vormen van solidariteit in diversiteit in verschillende contexten, zoals de school, de werkvloer, het jeugdhuis, de buurt.

In de cursus gaan we aan de slag met hun vaststellingen, wisselen we praktijkervaring uit en reflecteren hierop. We brengen een bezoek aan een initiatief in Brussel.

DEELNEMERS

Sector Samenlevingsopbouw en anderen

DATA

Donderdag
19, 26 mei 2016
telkens van 9u30 tot 16u30

LOCATIE

AROMA, Brussel

BEGELEIDER

Marc Jans
↳ Laboratorium voor Educatie en Samenleving,
KU-Leuven

PRIJS

Sector Samenlevingsopbouw: €110
Anderen: €140

PRAKTISCHE INFO

CURSUS

Mensen versterken, hoe doe je dat?

Praktijkkader agogische kernopdracht

Als praktijkwerker ondersteun je mensen zodat ze (opnieuw) meer greep krijgen op hun eigen leven. Dat is je agogische kernopdracht.

Het praktijkkader brengt structuur in je aanpak en biedt kapstokken voor het opzetten van het versterkingsproces. De drie inhoudelijke aspecten waarop we inzetten als we mensen versterken zijn: de veerkrachtige binnenkant, het kritisch bewustzijn en participatie. Vijf bouwstenen maken het ondersteuningswerk concreet. We zoomen in op wat een 'empowerende basishouding' betekent.

We toetsen de theorie aan jouw praktijk met oefeningen en reflectiemomenten.

DEELNEMERS

Sector Samenlevingsopbouw en anderen.
Ervaring in het werken met groepen is vereist.

DATA

Dinsdag
24 mei – 7, 21 juni 2016
telkens van 9u30 tot 16u30

LOCATIE

AROMA, Brussel

BEGELEIDERS

Lies Beunens en Rita L'Enfant
└ Samenlevingsopbouw Vlaanderen

PRIJS

Sector Samenlevingsopbouw: €120
Anderen: €210

PRAKTISCHE INFO

WERKERS ILLUSTREREN

Door de bril van ervaringsdeskundigen

De agogische kernopdracht 'live'

'Mensen versterken' staat centraal in de agogische kernopdracht van praktijkwerkers. We hebben het dan over versterken van de binnenkant van mensen, hun kritisch bewustzijn aanscherpen en hun participatie bevorderen. Onze ervaringsdeskundigen in de sector hebben hierop een specifieke kijk.

Caro, Steven en Rudy vertellen hoe zij in hun praktijk aan de slag gaan en wat het effect is van het versterkingsproces op mensen. Wat vinden mensen belangrijk, waar hebben ze iets aan? Ze staan ook stil bij de houding en aanpak van de praktijkwerker als begeleider van zo'n proces: wat te doen, en wat te laten. Omgaan met mensen ... het zit 'em soms in de kleine fitnesses.

Het drietal gaat geen enkel gespreksonderwerp uit de weg. Drempels, taboes, wat tolereren en wat niet ... het komt allemaal aan bod.

DEELNEMERS

Sector Samenlevingsopbouw

DATUM

Dinsdag 25 oktober 2016
van 10u tot 13u

LOCATIE

AROMA, Brussel

BEGELEIDERS

Caro Bridts

└ Samenlevingsopbouw Brussel

Steven Degeynst

└ Samenlevingsopbouw Antwerpen stad

Rudy Roelandt

└ Samenlevingsopbouw Gent

PRIJS

Sector Samenlevingsopbouw: €15

PRAKTISCHE INFO

CURSUS

Twijfels en dilemma's

Ethisch handelen

De confrontatie met de ethische kant van ons werk zorgt af en toe voor ongemak en twijfel. Meestal handelen we intuïtief moreel juist wanneer we aanvoelen dat er iets 'niet klopt'. Maar soms is er meer nodig om een situatie juist in te schatten of om te beseffen wat er precies aan de hand is om gepast ethisch te kunnen handelen.

De cursus biedt kaders die aangeven wat moet en kan. Een juiste vraagstelling zorgt ervoor dat je inzicht krijgt in een ethische kwestie. Van daaruit ga je op zoek naar wat je te doen staat en wat niet. We werken met casussen uit jouw praktijk.

DEELNEMERS

Sector Samenlevingsopbouw

DATUM

Dinsdag 20 september 2016
van 9u30 tot 16u30

LOCATIE

AROMA, Brussel

BEGELEIDER

Kris Stas
└ Steunpunt Algemeen Welzijnswerk

PRIJS

Sector Samenlevingsopbouw: €55

PRAKTISCHE INFO

Beleid en politiek

INFOSESSIE

Welke toekomst voor lokaal sociaal beleid?

p18

INFOSESSIE

Inburgerings-decreet onder de loep

p19

CURSUS

Who's afraid of activism?

p20

CURSUS

Oog in oog met politici
Do's and don'ts

p21

INFOSESSIE

Andere spelregels
Maatschappelijk innoveren

p22

INFOSESSIE

Wij en Europa

p23

CURSUS

Tot de tanden gewapend
Onderhandelen

p24

CURSUS

Kennis vergaren en verwerken
Een dossier opbouwen

p25

CURSUS

Met hoge heren kersen eten
Beleidsbeïnvloeding

p26

CURSUS

Dans der partners
Samenwerken

p27

INFOSESSIE

Welke toekomst voor lokaal sociaal beleid?

Als het van de Vlaamse regering afhangt, gaan de OCMW's tegen 2019 op in de gemeenten. Maar voor het zo ver is, moet nog heel wat Vlaamse én federale regelgeving worden aangepast.

De VVSG volgt deze evolutie op de voet en probeert de gemeenten en OCMW's zo goed mogelijk te ondersteunen. Daarbij blijft het altijd de bedoeling om te komen tot een (nog) sterk(er) lokaal sociaal beleid, dat zich voluit inzet voor de zwaksten in onze samenleving.

Steeds meer steden en gemeenten bereiden zich nu al voor op deze beweging door nauwer te gaan samenwerken. Joke Vanreppelen maakt voor ons een stand van zaken op. Je verneemt meer over hoe de integratie vorm zal krijgen, welke modellen er voor liggen en wat één en ander concreet betekent in de praktijk.

DEELNEMERS

Sector Samenlevingsopbouw en anderen

DATUM

Donderdag 10 maart 2016
van 9u30 tot 12u30

LOCATIE

AROMA, Brussel

BEGELEIDER

Joke Vanreppelen
└ VVSG

PRIJS

Sector Samenlevingsopbouw: €15
Anderen: €30

PRAKTISCHE INFO

INFOSESSIE

Inburgeringsdecreet onder de loep

Het inburgeringsdecreet is ondertussen twee jaar oud. Het definieert 'inburgering' als een begeleid traject naar integratie. Hoe kijken we vandaag naar deze regelgeving, wetende dat één op de vijf inwoners in ons land van buitenlandse afkomst is; in sommige steden bijna de helft van de inwoners.

Je verneemt wat zo'n traject inhoudt, wat de regels en de mogelijkheden zijn. We bekijken ook de beperkingen, het effect ervan in de praktijk en de impact voor de betrokkenen. Kortom, een kritische benadering van dit beleidsinstrument.

DEELNEMERS

Sector Samenlevingsopbouw en anderen

DATUM

Donderdag 10 maart 2016
van 13u30 tot 16u30

LOCATIE

AROMA, Brussel

BEGELEIDER

Medewerker van Agentschap Integratie en Inburgering

PRIJS

Sector Samenlevingsopbouw: €15
Anderen: €30

PRAKTISCHE INFO

CURSUS

Who's afraid of activism?

Wanneer overleg, samenwerken of onderhandelen te kort schieten om maatschappelijke verandering te bekomen, dan is een krachtiger signaal nodig om gehoord te worden.

Welke rol kan actievoeren spelen in een proces van maatschappelijke verandering? Hoe ontwikkel je een strategie waarin actievoeren een plaats heeft? Welk soort acties kan je voeren? Wat komt daar allemaal bij kijken?

De mensen van Vredesactie hebben jarenlang ervaring met het opzetten van geweldloze acties en campagnes. Zij leren er ons alles over.

DEELNEMERS

Sector Samenlevingsopbouw

DATA

Dinsdag

15, 22 maart 2016

telkens van 9u30 tot 16u30

LOCATIE

AROMA, Brussel

BEGELEIDERS

Roel Stynen en An Maeyens

└ Vredesactie

PRIJS

Sector Samenlevingsopbouw: €110

PRAKTISCHE INFO

CURSUS

Oog in oog met politici

Do's and don'ts

Vroeg of laat kom je als praktijkwerker tegenover een politicus of een andere beleidsverantwoordelijke te staan om je zaak te bepleiten. En dan sta je best op scherp! Goed voorbereid zijn is de boodschap en vergroot je kans op slagen.

Je leert hoe je zo'n face-to-face contact best aanpakt: van de voorbereiding van het gesprek tot de opvolging nadien. Uiteraard staat de dossierkennis voorop, maar ook formele en non-verbale aspecten spelen een rol. Bijvoorbeeld de manier waarop je iemand aanspreekt, rekening houdt met de beperkte tijd van je gesprekspartner, je houding, een naamkaartje achterlaten. Ook deze, ogenschijnlijk minder belangrijke 'details', brengen we in beeld. Dit alles doorspekt met praktische voorbeelden, illustraties en anekdotes.

DEELNEMERS

Sector Samenlevingsopbouw en anderen

DATUM

Dinsdag 26 april 2016
van 9u30 tot 16u30

LOCATIE

AROMA, Brussel

BEGELEIDER

Kristel De Vos
└ Sector Samenlevingsopbouw
Lies Beunens
└ Samenlevingsopbouw Vlaanderen

PRIJS

Sector Samenlevingsopbouw: €40
Anderen: €70

PRAKTISCHE INFO

INFOESSIE

Andere spelregels

Maatschappelijk innoveren

Maatschappelijke innovatie verandert de fundamenten en de spelregels van onze samenleving zodat deze meer democratisch, inclusief en duurzaam wordt. Het is de rol van Samenlevingsopbouw om te experimenteren met praktijken die een voorafbeelding zijn van gewenste regels in de samenleving.

Socius ontwikkelde een model voor maatschappelijke innovatie. Gie Van den Eeckhaut laat zien hoe maatschappelijke leerprocessen kunnen leiden tot verandering. Hij geeft aan wat daarvoor nodig is binnen een organisatie en wat je als werker kunt doen.

DEELNEMERS

Sector Samenlevingsopbouw en anderen

DATUM

Dinsdag 10 mei 2016
van 10u tot 13u

LOCATIE

AROMA, Brussel

BEGELEIDER

Gie Van den Eeckhaut
└ Socius
└ Thomas More Hogeschool

PRIJS

Sector Samenlevingsopbouw: €15
Anderen: €30

PRAKTISCHE INFO

INFOESSIE

Wij en Europa

Europa is niet weg te branden uit het nieuws. Niet verwonderlijk, want meer dan twee derde van de Belgische en Vlaamse regelgeving wordt op één of andere manier op het Europese niveau bepaald. Ook op het vlak van sociaal beleid krijgt Europa steeds meer impact. De huidige Europese Commissie – aangestuurd door de Belgische Commissaris voor Werk en Sociale Zaken, Marianne Thyssen – wil een sterker accent leggen op haar sociale beleid.

Een sterkere sociale agenda biedt kansen, maar er zijn ook bedreigingen. Bovendien is Europa een ingewikkeld en complex 'beestje'.

Jos Sterckx licht de werking van de Europese unie toe. Samen met hem onderzoeken we welke Europese dossiers een impact hebben op Samenlevingsopbouw. We gaan na hoe de sector zich op het Europese niveau kan of zou moeten opstellen.

DEELNEMERS

Sector Samenlevingsopbouw en anderen

DATUM

Donderdag 2 juni 2016
van 10u tot 13u

LOCATIE

AROMA, Brussel

BEGELEIDER

Jos Sterckx
└ Kenniscentrum Sociaal Europa vzw

PRIJS

Sector Samenlevingsopbouw: €15
Anderen: €30

PRAKTISCHE INFO

CURSUS

Tot de tanden gewapend

Onderhandelen

Je wilt van de andere partij iets gedaan krijgen zodat je je eigen doelstellingen kunt realiseren. Daarvoor ga je onderhandelen. Je bouwt een strategische alliantie op die toelaat een meerwaarde te creëren.

In de cursus werken we met de dilemma's die opduiken in onderhandelingsituaties op het vlak van inhoud, sfeer, procedure, macht en achterban. Het model van Mastenbroek is hierbij de basis.

We gaan in op: onderhandelen als houding bij netwerkcontacten, de voorbereiding van een onderhandelings situatie, communicatieve aspecten en vaardigheden die noodzakelijk zijn.

We werken interactief. Inleidingen, ervaringen delen, discussie en oefeningen wisselen elkaar af.

DEELNEMERS

Sector Samenlevingsopbouw en anderen

DATA

Donderdag

15, 22, 29 september – 6 oktober 2016
telkens van 9u30 tot 16u30

LOCATIE

AROMA, Brussel

BEGELEIDER

Linda Accou
└ In-tense

PRIJS

Sector Samenlevingsopbouw: €220
Anderen: €280

PRAKTISCHE INFO

CURSUS

Kennis vergaren en verwerken

Een dossier opbouwen

Wie resultaat wil halen in een project bereidt zich best goed voor. Dossierkennis helpt je om strategische keuzes te maken en de juiste activiteiten op te zetten.

Die kennis bouw je op met allerlei gegevens en informatie: cijfers en feiten, een overzicht van wie betrokken is bij de problematiek en wat de meningen zijn, mogelijke partners om aan te spreken, beleidsactoren die een rol spelen of die aanspreekbaar zijn.

Je leert hoe je dit materiaal op een praktische manier verzamelt. Je krijgt tips en instrumenten om cijfergegevens op te zoeken, interviews af te nemen, gesprekken te voeren en actoren in kaart te brengen. Ook de verwerking van het materiaal en daaruit conclusies trekken, komen aan bod.

DEELNEMERS

Sector Samenlevingsopbouw en anderen

DATUM

Dinsdag 18 oktober 2016
van 9u30 tot 16u30

LOCATIE

AROMA, Brussel

BEGELEIDER

Riet Steel
└ Samenlevingsopbouw Vlaanderen

PRIJS

Sector Samenlevingsopbouw: €40
Anderen: €70

PRAKTISCHE INFO

CURSUS

Met hoge heren kersen eten

Beleidsbeïnvloeding

Als opbouwwerker of buurtwerker doe je ook 'aan politiek'. Je doel is dat beleidsmakers luisteren naar de mening en noden van kwetsbare groepen en een sociale politiek voeren. Beleidsbeïnvloeding staat vrij centraal in je werk. Daarbij ga je best niet over één nacht ijs.

Beleidsbeïnvloeding is een proces in fasen. Het vergt een systematische aanpak en heeft een concreet doel. Het is gericht op personen of structuren die de sleutel in handen hebben om structurele en duurzame oplossingen door te drukken. Om kans op slagen te hebben, moet je draagvlak opbouwen om dat beleid in beweging te krijgen.

Je doorloopt de 5 stappen van beleidsbeïnvloeding en leert wie de spelers zijn in het proces. Ook je eigen rol als praktijkwerker én de inbreng van de doelgroep komen aan bod.

DEELNEMERS

Sector Samenlevingsopbouw en anderen. Ervaring hebben met beleidsbeïnvloeding is een voorwaarde.

DATA

Dinsdag
15, 22 november – 6, 20 december 2016
telkens van 9u30 tot 16u30

LOCATIE

AROMA, Brussel

BEGELEIDERS

Lies Beunens en Rita L'Enfant
└ Samenlevingsopbouw Vlaanderen

PRIJS

Sector Samenlevingsopbouw: €160
Anderen: €280

PRAKTISCHE INFO

CURSUS

Dans der partners

Samenwerken

Organisaties kiezen voor samenwerking als dit tot een beter resultaat van hun werk leidt. De manier van samenwerken kan verschillen. Dat gaat van regelmatig overleggen met elkaar en informatie uitwisselen, over samen een ad hoc initiatief opzetten, tot samen een moeilijk probleem aanpakken in een netwerk.

Elke samenwerkingsvorm stelt specifieke eisen aan het engagement en de inzet van de partners. Ook de taakverdeling en de besluitvorming verschillen.

Je leert hoe je een samenwerkingsverband start en hoe je de samenwerking goed laat verlopen. Een goede werking veronderstelt aandacht voor de doelstelling, de relaties tussen de partners, de profilering en het contact met je eigen organisatie.

DEELNEMERS

Sector Samenlevingsopbouw en anderen. Ervaring hebben met samenwerken is een voorwaarde.

DATA

Dinsdag
29 november – 13 december 2016
telkens van 9u30 tot 16u30

LOCATIE

AROMA, Brussel

BEGELEIDER

Lies Beunens
└ Samenlevingsopbouw Vlaanderen

PRIJS

Sector Samenlevingsopbouw: €80
Anderen: €140

PRAKTISCHE INFO

Samenleving

BLIKOPENER

Zuiveringskuur tegen doemdenken

Handelingsruimte opeisen

p29

LEESGROEP

Kwestie(s) van Samenlevings-opbouw

p30

AUTEUR AAN HET WOORD

Geert Schuermans

Een jaar in de wereld van ongelijkheid

p31

KIJKGROEP

Spraakmakend beeld

Vluchtelingen

p32

AUTEUR AAN HET WOORD

Alain Storme

Dwarsliggers voor opbouwwerk

p33

INFOSESSIE

Vrijheid, gelijkheid en solidariteit

Een politiek-filosofische blik achter de schermen

p34

BLIKOPENER

Onderzoek: grondrechten-benadering van onderuit

p35

BLIKOPENER**Zuiveringskuur tegen doemdenken**

Handelingsruimte opeisen

TINA – there is no alternative – is misschien wel het grootste gif van deze tijd. Het geeft een gevoel van onmacht.

Wat kunnen we doen in een context waarin we het gevoel hebben dat er weinig handelingsruimte rest?

Barbara Van Dyck is onderzoekster en activiste. Ze is begaan met de theorie en praktijk van sociale innovatie. Met haar verkennen we hoe we de vrije handelingsruimte die we als (opbouw)werkers van een middenveldorganisatie kunnen opeisen en vergroten om tot meer 'actie en tegenspraak' te komen.

Deze sessie is een zuiveringskuur tegen de verhalen die ons laten geloven dat het niet anders kan.

DEELNEMERS

Sector Samenlevingsopbouw en anderen

DATUM

Dinsdag 19 januari 2016
van 10u tot 13u

LOCATIE

AROMA, Brussel

BEGELEIDER

Barbara Van Dyck

└ Departement Architectuur en Maatschappij,
KU-Leuven

PRIJS

Sector Samenlevingsopbouw: €15
Anderen: €30

PRAKTISCHE INFO

LEESGROEP**Kwestie(s) van Samenlevingsopbouw**

Ben je gebeten door de leesmicrobe? En zet je over al dat leesvoer ook graag een stevige boom op met collega's? Dan is de leesgroep zeker iets voor jou!

De groep komt drie maal per jaar samen om te discussiëren en van gedachten te wisselen over vakliteratuur. De onderwerpen zijn participatie, beleidsbeïnvloeding en maatschappelijke thema's. De deelnemers zorgen beurtelings voor input: een boek, een rapport of een artikel.

DEELNEMERS

Sector Samenlevingsopbouw

DATA

Dinsdag

16 februari – 14 juni – 4 oktober 2016
telkens van 9u30 tot 12u30

LOCATIE

AROMA, Brussel

BEGELEIDER

Chris Haesendonckx

↳ Samenlevingsopbouw Antwerpen stad

PRIJS

Sector Samenlevingsopbouw: gratis

PRAKTISCHE INFO

AUTEUR AAN HET WOORD**Geert Schuermans**

Een jaar in de wereld van ongelijkheid

In zijn tocht door de ongelijkheid schetst Geert Schuermans haarfijn de maatregelen die leiden tot financiële ongelijkheid en wat de gevolgen zijn voor de mensen waar Samenlevingsopbouw mee werkt. Hij onderzocht of er in ons land een draagvlak is voor herverdeling, hoe dat dan moet gebeuren en hoe het komt dat de ongelijkheid toeneemt. Hij toont hoe projecten van Samenlevingsopbouw met deze problematiek omgaan en wat de resultaten van die inspanningen zijn. Dit illustreert de maatschappelijke rol en betekenis van het middenveld, in het bijzonder van Samenlevingsopbouw.

DEELNEMERS

Sector Samenlevingsopbouw en anderen

DATUM

Dinsdag 8 maart 2016
van 10u tot 13u

LOCATIE

AROMA, Brussel

BEGELEIDERS

Geert Schuermans en Klaas Poppe
└ Samenlevingsopbouw Vlaanderen

PRIJS

Sector Samenlevingsopbouw: €15
Anderen: €30

PRAKTISCHE INFO

KIJKGROEP**Spraakmakend beeld**

Vluchtelingen

Beelden 'spreken' soms meer dan woorden. Beelden kunnen bekijken en op je netvlies blijven plakken. We vertrekken van beeldmateriaal over maatschappelijke thema's om van gedachten te wisselen over wat ons daarin raakt en waar we aanknopingspunten zien voor ons werk binnen Samenlevingsopbouw.

'L'Aventure' gaat over de tocht van drie Ivorianen die de Turks-Griekse grens willen oversteken. Hun einddoel is Europa. Filmmaker Gregory Lasalle reisde met hen mee en brengt een heel menselijk beeld van de vluchtelingenproblematiek. De film dateert van 2013 en is vandaag actueler dan ooit.

Ben je meer cinefiel dan boekenwurm? Dan is deze formule zeker iets voor jou.

DEELNEMERS

Sector Samenlevingsopbouw.
Basiskennis Frans is noodzakelijk.

DATUM

Donderdag 14 april 2016
van 13u30 tot 16u30

LOCATIE

AROMA, Brussel

BEGELEIDER

Lien Gijbels
└ Samenlevingsopbouw Brussel

PRIJS

Sector Samenlevingsopbouw: €15

PRAKTISCHE INFO

AUTEUR AAN HET WOORD**Alain Storme**

Dwarsliggers voor opbouwwerk

Op de drempel van zijn pensionering doet Alain Storme zijn reputatie van kritisch schrijver nog een laatste keer alle eer aan. Hij bundelt analyses en beschouwingen over samenleving, politiek en opbouwwerk. Deze 'dwars-liggers' houden een spiegel voor en nodigen uit om de horizon van 'aannames en geplogenheden' te breken.

"Tamelijk onbescheiden dus, maar niemand hoeft er rekening mee te houden", dixit Alain Storme.

DEELNEMERS

Sector Samenlevingsopbouw en anderen

DATUM

Vrijdag 30 september 2016
van 10u tot 13u

LOCATIE

AROMA, Brussel

BEGELEIDER

Alain Storme
└ Samenlevingsopbouw Brussel

PRIJS

Sector Samenlevingsopbouw: €15
Anderen: €30

PRAKTISCHE INFO

INFOESSIE

Vrijheid, gelijkheid en solidariteit

Een politiek-filosofische blik achter de schermen

Na zijn eerder gesmaakte lezingen over politieke filosofie en partij-ideologieën neemt Klaas Poppe ons deze keer mee in een kritische benadering van de waarden vrijheid, gelijkheid en solidariteit. Hij doet dit aan de hand van het gedachtengoed van politieke filosofen zoals Rawls, Nozick, Sen en Nussbaum. We maken kennis met hun invulling van deze drie begrippen en bekijken welke van die opvattingen het meest aansluiten bij onze kijk op sociale rechtvaardigheid. Op die manier leggen we de link met Samenlevingsopbouw.

Vanuit de theorie nemen we de actualiteit onder de loep: het armoedebeleid, sociale cohesie, activering, multiculturalisme. Hoe worden vrijheid, gelijkheid en solidariteit 'gebruikt' om beleid te verantwoorden. Volop voer voor reflectie en discussie.

DEELNEMERS

Sector Samenlevingsopbouw

DATUM

Donderdag 20 oktober 2016
van 9u30 tot 16u30

LOCATIE

AROMA, Brussel

BEGELEIDER

Klaas Poppe
└ Samenlevingsopbouw Vlaanderen

PRIJS

Sector Samenlevingsopbouw: €40

PRAKTISCHE INFO

BLIKOPENER**Onderzoek: grondrechtenbenadering van onderuit**

De Hogeschool Gent deed onderzoek naar de grondrechtenbenadering en kwam zo – hoe kan het ook anders – bij Samenlevingsopbouw terecht. Casussen van Samenlevingsopbouw Oost-Vlaanderen werden mee in het onderzoek betrokken. De hamvraag voor de onderzoekers was: hoe kan een grondrechtenbenadering vorm krijgen vanuit lokale samenlevingsverbanden? En wat betekent deze manier van werken concreet in de dagelijkse praktijk van sociaal werkers? Het resultaat van hun denkwerk is een bruikbaar kader voor professionals die op lokaal niveau bezig zijn met maatschappelijke verandering.

Didier Reynaert en Siebren Nachtergaele geven tekst en uitleg bij hun bevindingen en zoomen in op vijf bouwstenen van een grondrechtenbenadering: leefwereldgericht werken, participatief werken, werken vanuit hulpbronnen, ontgrenzend werken en politiserend werken.

DEELNEMERS

Sector Samenlevingsopbouw en anderen

DATUM

Donderdag 8 december 2016
van 10u tot 13u

LOCATIE

AROMA, Brussel

BEGELEIDERS

Didier Reynaert en Siebren Nachtergaele
└ Hogeschool Gent, Faculteit Mens & Welzijn

PRIJS

Sector Samenlevingsopbouw: €15
Anderen: €30

PRAKTISCHE INFO

Thema

INFOSESSIE

Iedereen beschermd

Het Lokaal Proactief Kader

p37

CURSUS

Maak het verschil op de speelplaats

Omgaan met diversiteit

p38

WERKBEZOEK

Komen (w)eten

Op bezoek in de Guimardstraat

p39

WERKBEZOEK

Komen (w)eten

Collectief goed, nieuw coöperatief woonmodel

p40

INFOSESSIE

Veranderende woonbehoeften

De impact van superdiversiteit

p41

INFOESSIE

Iedereen beschermd

Het Lokaal Proactief Kader

Het OCMW, het CAW, mutualiteiten, VDAB en andere diensten hebben als opdracht mensen te helpen bij het realiseren van hun sociale grondrechten. Toch slagen nog heel wat mensen er niet in hun grondrechten uit te putten. Zij zijn 'onder-beschermd'.

Samenlevingsopbouw ontwikkelde samen met HIVA en lokale partners uit 18 gemeenten het Lokaal Proactief Kader. Dit kader helpt hulp- en dienstverleningsinstanties zelf het initiatief te nemen om rechthebbenden te bereiken, te informeren en hulp te bieden.

Je maakt kennis met het geïntegreerd kader en met het draaiboek dat de theorie omzet in de praktijk. Katrien Steenssens (HIVA) legt uit wat 'onderbescherming' betekent en duidt de niveaus en elementen van het kader. Een praktijkvoorbeeld illustreert één en ander vanuit het perspectief van de professional en van de gebruikers.

DEELNEMERS

Sector Samenlevingsopbouw en anderen

DATUM

Vrijdag 29 januari 2016
van 10u tot 13u

LOCATIE

AROMA, Brussel

BEGELEIDERS

Chris Truyens
└ Samenlevingsopbouw Vlaanderen
Steven Rommel
└ Samenlevingsopbouw Oost-Vlaanderen
Katrien Steenssens
└ HIVA

PRIJS

Sector Samenlevingsopbouw: €15
Anderen: €30

PRAKTISCHE INFO

CURSUS

Maak het verschil op de speelplaats

Omgaan met diversiteit

Je maakt kennis met negen concrete voorstellen om het samenleven in diversiteit op de speelplaats zo vlot en aangenaam mogelijk te laten verlopen. De voorstellen zijn het resultaat van het project 'Maak het verschil op de speelplaats' in secundaire scholen. Ze bieden inspiratie voor positieve interactie tijdens de pauzes op school.

We staan ook stil bij het belang van de speelplaats als labo van intercultureel samenleven. We kijken naar de speelplaats vanuit een diversiteitsperspectief.

Samen met de onderwijscollega's ga je daarna in gesprek. Wat kunnen we met deze voorstellen in ons werk, op onze school? Wat kan lukken? Wat zijn randvoorwaarden? Wat blijft moeilijk?

DEELNEMERS

Sector Samenlevingsopbouw en anderen

DATUM

Donderdag 10 maart 2016
van 9u30 tot 16u30

LOCATIE

AROMA, Brussel

BEGELEIDER

Dirk De Cock
└ Agenschap Integratie en Inburgering

PRIJS

Sector Samenlevingsopbouw: €55
Anderen: €70

PRAKTISCHE INFO

WERKBEZOEK**Komen (w)eten**

Op bezoek in de Guimardstraat

Je maakt kennis met de algemene werking van Katholiek Onderwijs Vlaanderen en met de specifieke ondersteuning inzake kansenbevordering. Daarna is er ruim tijd om van gedachten te wisselen over casussen en thema's die de deelnemers aanbrengen.

We sluiten af met een broodjeslunch en een bezoek aan een 'Brede School' in Brussel.

DEELNEMERS

Sector Samenlevingsopbouw en anderen

DATUM

Donderdag 6 oktober 2016
van 10u tot 16u

LOCATIE

Katholiek Onderwijs Vlaanderen
Guimardstraat 1, 1040 Brussel

BEGELEIDER

Luc Vanden Bogaerde
└ Samenlevingsopbouw Vlaanderen

PRIJS

Sector Samenlevingsopbouw: €20
Anderen: €35

PRAKTISCHE INFO

WERKBEZOEK

Komen (w)eten

Collectief goed, nieuw coöperatief woonmodel

Collectief Goed biedt samen met gezinnen in armoede een antwoord op de woonproblemen in Antwerpen. Veertien gezinnen en Samenlevingsopbouw Antwerpen stad gingen samen aan het dromen. Niet over villa's of kastelen, maar over een betaalbare thuis voor mensen met een beperkt budget.

Samen met vijf sociale partners richtten ze in mei 2015 Collectief Goed op. Dit nieuw coöperatief woonmodel renoveert leegstaande woningen en verhuurt ze nadien aan een lage prijs aan kwetsbare gezinnen.

In juni 2015 was dit project één van de tien finalisten 'Radicale Vernieuwers', een initiatief van de krant De Standaard en de Sociale Innovatiefabriek.

DEELNEMERS

Sector Samenlevingsopbouw en anderen

DATUM

Dinsdag 19 april 2016
van 10u tot 15u

LOCATIE

Antwerpen: praktische info volgt na inschrijving

BEGELEIDER

Klaas Poppe
└ Samenlevingsopbouw Vlaanderen

PRIJS

Sector Samenlevingsopbouw: €20
Anderen: €35

PRAKTISCHE INFO

INFOESSIE

Veranderende woonbehoeften

De impact van superdiversiteit

Heeft superdiversiteit een impact op de samenstelling van huishoudens en gezinnen, en op woonbehoeften in Vlaanderen? Groeit met de superdiversiteit ook de diversiteit aan woonculturen en de nood aan meer diverse woonvormen? Betekent integratie dat ook nieuwkomers geleidelijk een baksteen in hun maag voelen?

We verkennen samen met Dirk Geldof de impact van de groeiende etnisch-culturele diversiteit op de woonbehoeften van gezinnen in Vlaanderen. En we exploreren mogelijke verschillen in woonpatronen en -behoeften van mensen met een migratieachtergrond.

Dirk Geldof is de auteur van het boek 'Superdiversiteit. Hoe migratie onze samenleving verandert' (ACCO, 2015).

DEELNEMERS

Sector Samenlevingsopbouw en anderen

DATUM

Vrijdag 3 juni 2016
van 10u tot 13u

LOCATIE

AROMA, Brussel

BEGELEIDER

Dirk Geldof

- └ Gezinswetenschappen (Odisee)
- └ Sociaal Werk (Karel de Grote Hogeschool)
- └ Architectuur en Interieurarchitectuur (UA)

PRIJS

Sector Samenlevingsopbouw: €15
Anderen: €30

PRAKTISCHE INFO

Organisatie

**WERKERS
ILLUSTREREN**

**Een Sociaal
Businessplan:
kan dat?!**

p43

ORGANISATIE

**September-
ontmoeting voor
hoofd-
administratieven**

p44

INTERNATIONAAL

**Citizens'
Participation
University 2016**

p45

WERKERS ILLUSTREREN

Een Sociaal Businessplan: kan dat?!

Een maatschappelijk probleem vertalen in cijfers is op zich al vreemd voor een opbouwwerker. Er een prijs op plakken is gewoonweg vies! Toch durven Stefan Goemaere en Wannes Starckx vloeken in de kerk van Samenlevingsopbouw. Zij experimenteren met financieringsmodellen om de toegang tot energiezuinige huishoudtoestellen voor mensen in armoede te verbeteren. Hun idee werd door de Koning Boudewijnstichting geselecteerd. Naast een financiële ondersteuning hield die selectie ook een opleiding 'sociaal businessplan' in.

"Deze opleiding leerde me mogelijkheden zien om projecten op te zetten of toegang te krijgen tot middelen zonder dat ik een manager hoeft te zijn of dat managers sociaal werkers moeten worden. Eigenlijk spreken we dezelfde taal maar gebruiken we verschillende termen", aldus Stefan.

Ben je benieuwd hoe dat dan precies ineen zit? Mis dan zeker dit verhaal van Stefan en Wannes niet.

DEELNEMERS

Sector Samenlevingsopbouw en anderen

DATA

Donderdag 24 november 2016
van 9u30 tot 16u30

LOCATIE

AROMA, Brussel

BEGELEIDER

Stefan Goemaere

└ Samenlevingsopbouw West-Vlaanderen
Wannes Starckx

└ Samenlevingsopbouw Antwerpen provincie

PRIJS

Sector Samenlevingsopbouw: €40
Anderen: €70

PRAKTISCHE INFO

ORGANISATIE

Septemberontmoeting voor hoofd-administratieven

Elk najaar ontmoeten de secretariaatsverantwoordelijken van de negen instituten Samenlevingsopbouw mekaar ergens ten lande. Dit jaar zijn ze te gast bij Samenlevingsopbouw West-Vlaanderen.

Op het programma staan: informatie over personeels-administratie, boekhouding en informatisering en het uitwisselen van nuttige weetjes, ervaringen en vragen.

DEELNEMERS

Hoofd-administratieven sector
Samenlevingsopbouw

DATUM

Dinsdag 27 september 2016
van 10u tot 16u30

LOCATIE

Samenlevingsopbouw West-Vlaanderen

BEGELEIDER

Lies Beunens
└ Samenlevingsopbouw Vlaanderen

PRIJS

Sector Samenlevingsopbouw: gratis

PRAKTISCHE INFO

INTERNATIONAAL

Citizens' Participation University 2016

Van 4 tot 8 juli 2016 in Hongarije

Op dit jaarlijks event ontmoet je collega's uit West-Europa, Oost-Europa en Amerika en kan je ideeën en ervaringen uitwisselen over werken aan democratie, participatie versterken en beleidsbeïnvloeding. Op het programma staan getuigenissen, lezingen, key-note sprekers, discussie en workshops. Je maakt kennis met creatieve methoden zoals storytelling en theater.

De deelnemers zijn mensen van alle leeftijden en de voertaal is Engels. Plaats van afspraak: Kunbabony, een dorp in de Hongaarse Poesta op 2 uur van Boedapest.

De jaarlijkse Summer University wordt mee georganiseerd door Samenlevingsopbouw Vlaanderen vzw, als [lid van het EuCDN](#).

ZEGT HET JE IETS?

Contacteer [Lies Beunens](#)
en reserveer alvast je plaatsje!

Het programma en de praktische informatie ontvang je later.

BEKIJK VORIGE EDITIES

Praktische info

Prijs: 2 categorieën

- Sector Samenlevingsopbouw, inclusief onderwijsopbouwwerk (particulier initiatief), armoede-sector en algemeen welzijnswerk.
- Alle andere deelnemers

In de prijs zijn het documentatie-materiaal en de maaltijden (enkel voor volle dagen) inbegrepen.

VRAGEN?

**Chantal
Van Broeckhoven,**

T 02 274 19 50

Inschrijven

Voor 1 december 2015

Medewerkers uit de sector Samenlevingsopbouw leggen hun keuze(s) voor aan de verantwoordelijke vorming van hun instituut en schrijven in via het regionaal instituut.

INSCHRIJVEN SECTOR

Andere geïnteresseerden schrijven online in: 1 formulier per persoon. Maak eerst uw keuze(s), vink deze aan op het formulier, vul uw persoonlijke gegevens in en klik dan op 'Verstuur'.

INSCHRIJVEN ANDEREN

Locatie

Samenlevingsopbouw Vlaanderen
AROMA-gebouw
Vooruitgangstraat 323, 1030 Brussel

Tenzij anders vermeld

HOE BEREIKEN?

AROMA ligt op 10 minuten wandelen van het treinstation Brussel-Noord. De tramhalte is 'Thomas'.

ZIE PLAN

Aanbod op maat

Samenlevingsopbouw Vlaanderen vzw biedt ook vorming aan op maat van uw organisatie.

Over onder meer:

- inleiding in Samenlevingsopbouw
- projectmatig werken
- doelgericht en realistisch werken
- participatie in de praktijk
- samenwerken met partners
- begeleiden van het proces in samenwerkingsverbanden
- versterken van mensen
- beleidsbeïnvloeding
- waardengericht werken

Wij luisteren graag naar hoe u het ziet en ontwikkelen een programma dat voldoet aan de behoeften en verwachtingen van u en uw team.

CONTACTEER

Lies Beunens,

T 02 274 19 65

Rita L'Enfant,

T 02 274 19 64

Partners in vorming

Samenlevingsopbouw Vlaanderen vzw en de acht regionale instituten Samenlevingsopbouw werken samen het vormingsaanbod uit.

Anke Anthoni,
Samenlevingsopbouw
Antwerpen provincie

Ann Hendriks,
Samenlevingsopbouw
Gent

Claudia Mellebeek
Samenlevingsopbouw
RIMO Limburg

Kirsten Saenen
Samenlevingsopbouw
Riso Vlaams-Brabant

Lies Beunens,
Samenlevingsopbouw
Vlaanderen

Rita L'Enfant,
Samenlevingsopbouw
Vlaanderen

Katleen Vanlerberghe,
Samenlevingsopbouw
Brussel

Kathleen Desmyter,
Samenlevingsopbouw
Oost-Vlaanderen

Tamara Laevaert,
Samenlevingsopbouw
Antwerpen stad

Karen Viaene,
Samenlevingsopbouw
West-Vlaanderen

COLOFON

Een uitgave van Samenlevingsopbouw Vlaanderen vzw
Vooruitgangstraat 323 bus 2
1030 Brussel
tel. 02 201 05 65
info.vlaanderen@samenlevingsopbouw.be

www.samenlevingsopbouw.be

Brussel, oktober 2015

SAMENLEVINGSOPBOUW